

Programmet Kreativa Europa

Kulturdepartementet

2012-01-09

Dokumentbeteckning

KOM(2011) 786 slutlig

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: Kreativa Europa - ett nytt ramprogram för den kulturella och den kreativa sektorn (2014-2020)

KOM(2011) 785 slutlig

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet Kreativa Europa

Sammanfattning

Den 23 november 2011 presenterade kommissionen sina sektorsförslag för kultur- och medieområdet programmet Kreativa Europa. Programmet utgör en sammanslagning av de nuvarande kultur- och mediaprogrammen. Kommissionen gör en tydlig koppling till Europa 2020-strategin och målet om en smart och hållbar tillväxt för alla. Förslaget är öppet formulerat och vänder sig till alla aktörer inom kultur- och mediesektorn oavsett konstnärlig inriktning. Budgeten föreslås uppgå till 1,8 miljarder euro (2011 års nivå).

De övergripande målen med programmet föreslås vara att värna och främja Europas kulturella och språkliga mångfald och att stärka den kulturella och kreativa sektorns konkurrenskraft och på så sätt bidra till en smart och hållbar tillväxt för alla. Programmet föreslås stödja sådana insatser/projekt som ger ett potentiellt europeiskt mervärde och bidrar till uppfyllandet av målen i Europa 2020-strategin och dess så kallade flaggskepp.

Kommissionen föreslår att särskild uppmärksamhet ägnas åt förenligheten och komplementariteten mellan programmet och andra politikområden som t.ex. utbildning, sysselsättning, innovation och stöd till små och medelstora företag, sammanhållning, regionalpolitik, utrikes- och utvecklingspolitik.

Regeringens övergripande mål i förhandlingen om nästa fleråriga budgetram är dels en modernisering av utgiftsstrukturen, som uppnås således genom

såväl en minskad utgiftsnivå som omprioriteringar, dels en oförändrad svensk bruttoavgift.

2011/12:FPM78

Regeringen välkomnar, inom ramen för ovan övergripande målsättning, en tydligare koppling till Europa 2020-strategin samt ett starkare fokus på kulturella och kreativa näringar och mål som stärker konkurrenskraften. Regeringen vill dock betona att konkurrenskraftsperspektivet inte kan få genomsyra all ideell kulturverksamhet som också bör omfattas av programmet. Andra viktiga frågor som regeringen avser driva är att barn- och ungdomsperspektivet görs tydligare i programmet och att små aktörer och projekt ges möjlighet att få ta del av programmet.

Regeringens bedömning är att förslaget till förordning respekterar subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen presenterade den 29 juni 2011 ett förslag till EU:s nästa fleråriga budgetram för perioden 2014-2020 med tillhörande dokument.

Kommissionens förslag från i juni har under hösten följts av lagstiftningsförslag på enskilda politikområden. Förhandlingarna om dessa så kallade sektorsförslag sker i respektive rådskonstellation.

Den 23 november 2011 lade kommissionen fram sitt sektorsförslag för kultur- och medieområdet programmet Kreativa Europa.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen har efter en översyn och utvärdering av nuvarande Kulturprogrammet respektive Mediaprogrammet presenterat ett förslag om sammanslagning av dessa till ett integrerat program med namnet Kreativa Europa. Budgeten för Kreativa Europa föreslås totalt uppgå till 1,8 miljarder euro (2011 års nivå). Kommissionen menar att en tydlig koppling görs till Europa 2020-strategin och målet om en smartare, mer hållbar tillväxt för alla. Förslaget är öppet formulerat och vänder sig till alla aktörer inom kultur- och mediesektorn oavsett konstnärlig inriktning.

Samtidigt föreslås att den nuvarande uppdelningen mellan programmen i princip upprätthålls i form av uppdelning i tre s.k. programområden, även vad gäller budgeten. Totalbudgeten föreslås fördelas enligt följande: 15 procent till det övergripande programområdet, 30 procent till programområde kultur och 55 procent till programområde media.

Kommissionen lyfter fram några särskilda kännetecken/problem inom sektorn:

- en fragmentiserad marknad till följd av kulturell och språklig mångfald som lett till begränsad rörlighet för verk och artister samt till geografiska obalanser.
- samtidigt som globaliseringen tenderar att koncentrera utbudet till ett färre antal större aktörer så innebär den också delvis nya möjligheter genom digitaliseringen för alla aktörer vad gäller spridning, konsumtion, produktion etc.
- tillförlitlig statistik behövs för adekvata policyinsatser.
- svårigheter för små och medelstora företag (generellt men i synnerhet inom dessa sektorer) att få tillgång till kapital, vilket beror på att tillgångar/produkter ofta är immateriella till sin natur, att de ofta är unika samt inte kan massproduceras.

De övergripande målen med programmet föreslås vara att värna och främja Europas kulturella och språkliga mångfald och att stärka den kulturella och kreativa sektorns konkurrenskraft och därigenom bidra till en smart och hållbar tillväxt för alla.

De särskilda målen för programmet ska vara att:

- stödja den europeiska kulturella och kreativa sektorns förmåga att verka över gränserna.
- främja cirkulation över gränserna för verk och aktörer och nå ut till ny publik i och utanför Europa.
- stärka sektorns ekonomiska kapacitet, särskilt små och medelstora företag och organisationer.
- stödja gränsöverskridande politiskt samarbete för att främja policyutveckling, innovation, ny publik och nya affärsmodeller.

Exempel på förslag till insatser/åtgärder för att nå dessa mål är att:

- underlätta tillgången till finansiering för små och medelstora företag (och organisationer) inom de kulturella och kreativa sektorerna.

- förbättra kapaciteten hos finansiella institutioner att värdera/utvärdera kulturella och kreativa projekt.
- stödja insatser som ger aktörer färdigheter och kunskaper som uppmuntrar anpassningen till digitala tekniker.
- stödja insatser som främjar ökad internationalisering bland aktörer.
- erbjuda stöd som stärker europeiska aktörer och internationella kulturella nätverk i syfte att underlätta tillgången till nya möjligheter och marknader.
- stödja publikskapande insatser i syfte att främja intresset för europeiska kulturella verk.
- genom kapacitetsuppbyggnad hos aktörer inom området utveckla audiovisuella verk med potential att spridas över gränserna och för att underlätta europeisk och internationell samproduktion inkl. tv-sändningar.
- uppmuntra utbyten mellan företag genom att underlätta tillgång till marknader och affärsverktyg för audiovisuella aktörer för att öka synligheten för projekten på europeiska och internationella marknader.

Programmet föreslås bara stödja sådana insatser/projekt som ger ett potentiellt europeiskt mervärde och bidrar till uppfyllandet av målen i Europa 2020-strategin och dess flaggskepp.

Kommissionen föreslår att särskild uppmärksamhet ägnas åt förenlighet och komplementaritet mellan programmet och andra politikområden som t.ex. utbildning, sysselsättning, innovation och stöd till små och medelstora företag, sammanhållning, regionalpolitik, utrikes- och utvecklingspolitik. Vikten av att finna synergieffekter med annan relevant EU-finansiering lyfts fram som t.ex. Europeiska socialfonden, Regionala utvecklingsfonden, forsknings- och innovationsprogram etc.

En utgångspunkt för samarbetet med tredjeland är Unescokonventionen om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar. Programmet föreslås vara öppet även för kandidatländer, EFTA-länder som ingår i EEA, Schweiz samt länder som ingår i det europeiska grannskapsområdet (som uppfyller villkoren).

En programkommitté för Kreativa Europa föreslås etableras (i enlighet med förordning (EU) nr 182/2011).

Kommissionen föreslås lämna en halvtidsutvärdering av programmet senast den 31 december 2017.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Ingen påverkan på svenskt regelverk förutses.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionens totala förslag till flerårig budgetram för perioden 2014-2020 innebär en ökning med sju procent, vilket skulle medföra en höjning av den svenska EU-avgiften med ca 10 miljarder kronor per år som en direkt följd av den ökade åtagandenivån och de minskade rabatterna på EU-avgiften samt av lågt genomförande och utestående åtaganden från innevarande budgetram.

Programmet Kreativa Europa föreslås få en budget på 1,8 miljarder euro (2011 års priser) för perioden 2014-2020.

Den förslagna budgeten innebär enligt kommissionen en ökning med 37 procent jämfört med innevarande fleråriga budget.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringens övergripande mål i förhandlingen om nästa fleråriga budgetram är dels en modernisering av utgiftsstrukturen, som uppnås dels genom såväl en minskad utgiftsnivå som omprioriteringar, dels en oförändrad svensk bruttoavgift.

Regeringen välkomnar, inom ramen för ovan övergripande målsättning, en tydligare koppling till Europa 2020-strategin samt ett starkare fokus på kulturella och kreativa näringar och mål som stärker konkurrenskraften. Regeringen vill dock betona att konkurrenskraftsperspektivet inte kan få genomsyra all ideell kulturverksamhet som också bör omfattas av programmet.

Regeringen är positiv till att kommissionen lyft fram behoven hos de kulturella och kreativa näringarna samtidigt som det är viktigt att stöd till

dessa näringar inte utestänger den mer ideellt arbetande kulturverksamheten, som har ett egenvärde i sig och dessutom utgör själva grogrunden för den mer kommersiellt inriktade delen av sektorn.

2011/12:FPM78

Regeringen menar att barn- och ungdomsperspektivet på ett tydligare sätt bör komma till uttryck i programmet. En förutsättning för en framgångsrik utveckling av den kulturella och kreativa sektorn är att man från tidig ålder, bl.a. genom skolan, ges tillgång till kultur och kulturarv och ges möjlighet till eget skapande.

Regeringen anser att det är fortsatt viktigt att möjlighet ges för mindre och kortare projekt att också få ta del av stödprogrammet inom kultur- och medieområdet utifrån utgångspunkten att det inom detta område ofta handlar om mycket små aktörer.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Art. 167 (kultur) och 173 (industri). Beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet, artikel 294 EUF. Förfarandet innebär att både rådets och Europaparlamentets godkännande krävs för att förslaget till förordning ska kunna antas.

Rådet fattar beslut med kvalificerad majoritet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Subsidiaritetsprincipen regleras i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. Enligt denna ska unionen, på de områden där den inte har exklusiv befogenhet, vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den

planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå.

Enligt Lissabonfördraget ska alla nationella parlament få del av utkastet till lagstiftningsakter för att bedöma initiativens förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Enligt 10 kap. 6 § riksdagsordningen ska riksdagen pröva om lagstiftningsakten strider mot subsidiaritetsprincipen.

Kommissionen anför att insatser på EU-nivå ger tydliga fördelar jämfört med insatser från medlemsstaterna själva, i synnerhet mot bakgrund av verksamhetens gränsöverskridande natur, genom att bl.a. främja gränsöverskridande samarbete och skapa rättvisa förutsättningar oberoende av var i EU man verkar. Därigenom säkerställs gemensamma spelregler inom den europeiska kulturella och kreativa sektorn. Genom övergripande centrala insatser på EU-nivå kan också stordriftsfördelar och effektivitetsvinster uppnås.

Regeringens bedömning är att insatser på EU-nivå har ett mervärde som komplement till medlemsstaternas insatser på området. Vidare är bedömningen att ett sammanhållet program för gränsöverskridande samarbeten inom kultur- och medieområdet inte skulle kunna regleras effektivare av medlemsstaterna.

EU:s insatser bör även följa proportionalitetsprincipen som anges i fördraget eftersom unionen inte bör gå utöver vad som krävs för att uppnå de mål som eftersträvas. Kommissionens bedömning är att denna förordning inte går utöver det som är nödvändigt för att uppnå målen att värna om och främja Europas kulturella och språkliga mångfald och stärka den kulturella och kreativa sektorns konkurrenskraft. Regeringen delar den bedömningen.

Regeringens sammanlagda bedömning är mot denna bakgrund att förslaget till förordning respekterar subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer huvudsakligen att behandlas i rådsarbetsgruppen för audiovisuella frågor. Förslaget presenterades den 14 december 2011 och det danska ordförandeskapets ambition är att uppnå en partiell överenskommelse om det sakpolitiska innehållet för programmet till rådsmötet (utbildning, ungdom, kultur och idrott) i maj 2012.

Angående förhandlingarna kring nästa fleråriga budgetram (2014–2020) kan konstateras att Allmänna rådet har det sammanhållande ansvaret för dessa förhandlingar. Samtliga aspekter av programmet som har budgetära konsekvenser kommer att behandlas inom ramen för den sammanhållna förhandlingen om nästa budgetram. Dessa förhandlingar sker i den särskilda rådsarbetsgruppen Friends of the Presidency.

2011/12:FPM78